

Sağlık Alanındaki Önlisans-Lisans Öğrencilerinin, Covid-19 Sürecindeki E-Öğrenmelerine Dair Memnuniyet Düzeylerinin Belirlenmesi*

İclal Şahin^{1**}

Öz

İçinde bulunduğumuz Covid-19 pandemisi eğitim-öğretim faaliyetlerinin alışlagelen yüz yüze ortamından ziyade dijital ortamlarda yapılmasına sebep olmuştur. Bu durum eğitimin her kademesinde yer alan bireyler için yeni ve alışılmamış bir durumdur. Bu çalışma ise; sağlık alanında eğitim-öğretim faaliyetlerine katılan ön lisans ve lisans öğrencilerinin e-öğrenmelerine dair memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma kapsamında sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda ve sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören ön lisans ve lisans öğrencilerinin yaş, cinsiyet, mezun oldukları okul türü, okudukları program/bölüm, öğrenim seviyesi, AGNO değerleri ve yaşadıkları coğrafik bölge açısından e-öğrenmeye yönelik memnuniyetleri belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyleriyle cinsiyet, okul türü, öğrenim seviyeleri, okunan ön lisans programı ve yaşanan coğrafi bölgeler arasında anlamlı bir farklılık görüldüğü ancak öğrencilerin yaşlarına, okudukları lisans bölümlerine ve sahip oldukları AGNO değerlerine göre memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: e-öğrenme, memnuniyet, uzaktan eğitim, sağlık hizmetleri

A Study On The Determination Of Satisfaction Level Of Associate and Undergraduate Students In The Field Of Health Regarding The E-Learning During The Covid-19 Pandemic Process

Abstract

The Covid-19 pandemic we are in has caused educational activities to be carried out in digital environments rather than the usual face-to-face environment. This is a new and unusual situation for individuals at all levels of education. This study was carried out to determine the satisfaction levels of associate and undergraduate students participating in education and training activities in the field of health regarding their e-learning. In the study, descriptive survey model, one of the quantitative research methods, was used. Within the scope of the study, it was tried to determine the satisfaction of associate and undergraduate students studying at the vocational school of health services and the faculty of health sciences in terms of age, gender, type of school they graduated from, the program/department they attended, education level, AGNO values and the geographical region they live in. In the study, it was found that there was a significant difference between the satisfaction levels for e-learning and gender, school type, education level, associate degree program studied and geographical regions, but there was no significant difference between the satisfaction levels according to the age of the students, the undergraduate departments they studied and the AGNO values they had.

Key Words: e-learning, satisfaction, distance education, healthcare

* 11. Uluslararası Sosyal Beşeri ve Eğitim Bilimleri Kongresi'nde 12-13 Aralık 2021 tarihinde Sözlü Sunum şeklinde bildiri olarak sunulmuştur.

1Corresponding Author:** Öğretim Görevlisi, Avrasya Üniversitesi, Trabzon, Türkiye, c_ical_sahin@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-5340-1081

Giriş

Yaşadığımız dönemin kritik bir unsuru olan internet, hem kişilerin bilgiye daha hızlı ulaşmasını sağlamakta hem de zamandan ve ekonomiden tasarruf edilmesini sağlamaktadır. Bu teknoloji her geçen gün yeni cihaz ve sistemler geliştirerek pek çok farklı alanda da etkisini göstermektedir (Buluk & Eşitti, 2020; Can, Özdemir, & Işım, 2020) . Eğitim-öğretim faaliyetlerinin tarafları da teknolojik gelişmeleri yakından izlemekte ve bunları eğitim-öğretimin bünyesine katarak eğitim-öğretimi geliştirmeye çalışmaktadırlar (Adnan & Boz Yaman, 2017; Mercan, 2018). Dile getirilen bu teknolojik gelişmelerin ürünleri olarak karşımıza çıkan cihaz, sistem ve uygulamaların eğitimde kullanılması, öğrenci ve öğretmenlerin, önceden belirlenmiş bir zamanda ve fiziki mekân da bulunmadan da içeriklere ulaşmalarını ve elektronik ortamlarda eğitim-öğretim faaliyetlerine devam etmelerini sağlamaktadır (Sharples, 2013). Teknolojik altyapılar, cihazlar ve sistemlerin eğitim-öğretim faaliyetleriyle bir araya getirilmesi mobil, e-öğrenme veya uzaktan eğitim faaliyetlerinin gündeme alınmasına sebep olmaktadır (O'Malley, ve diğerleri, 2005).

E-öğrenme; olağan şartlarda belirli bir yer ve zamanda, önceden belli bir plan ve program kapsamında, verilen ders ve konunun kazanımlarına göre; teorik ve uygulamalı olarak yürütülen eğitim-öğretim faaliyetlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojileri üzerinden sağlanması olarak tanımlanmaktadır (Arslan, 2019; Aktaş Reyhan & Dağlı, 2021). Yaşanılan pandemi süreciyle eğitim-öğretimde daha da yoğun olarak e-öğrenme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, faaliyetlerin tarafları olan yürütücülere, denetleyicilere, yöneticilere, öğrencilere ve ailelere, eğitimin sadece okul ve sınıflarda gerçekleşmek zorunda olmadığını göstermiştir. Öğitmen, öğrenciye hangi ders, konu ve başlıklarda içerik sunması gerektiğini bilmektedir fakat sunacağı bu içerikleri yüz yüze gelemediği bir ortamda da öğrencilerine sunma imkânına sahip olmaktadır. Öğrenciler evlerinden, çalıştıkları veya ikamet ettikleri farklı iç veya dış mekânlardan, senkron (eş zamanlı) veya asenkron (eş zamansız) olarak uzaktan eğitim kapsamında eğitim-öğretim ile ilgili içeriklere ulaşabilmekte ve ölçme-değerlendirme faaliyetlerine devam edebilmektelerdir (Adnan & Boz Yaman, 2017; Çetintaş Öner, Çelik, Bay, Yeşil, & Çeber Turfan , 2018).

İlk kez 19. yy. da mektup-TV üzerinden hayata geçirilen, günümüzde de gerçekleştirilmeye devam eden uzaktan eğitim, gelişen teknolojiyle taşınmaz bir cihaz olarak bilgisayarla ya da tablet, akıllı telefon gibi mobil (taşınabilirlik) cihazlarla ve kablolu/kablosuz internet ağı üzerinden bireylere ulaştırılmaya devam etmiş ve zamanla da bahsedilen e-öğrenme teriminin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Dolayısıyla yüz yüze eğitim-öğretim yerine yukarıda da bahsedilen teknolojik sistem ve uygulamaların bulunduğu akıllı telefon, tablet, diz üstü bilgisayarlar ve TV'ler üzerinden oluşturulan içeriklerle (dokümanlar, ders videoları, ekran kaydı paylaşımı vb.) ve sanal sınıf uygulamalarıyla eğitim-öğretim faaliyetleri sürdürülebilmektedir (O'Malley, ve diğerleri, 2005; Bray , Aoki , & Dlugosh , 2008; Demir & Akpınar, 2016; Adnan & Boz Yaman, 2017; Çetintaş Öner, Çelik, Bay, Yeşil, & Çeber Turfan , 2018). Özellikle tüm dünyada yaşanan Covid-19 pandemisi sürecinde, gerek MEB'e bağlı kamu ve özel okullarda gerek YÖK'e bağlı kamu ve vakıf üniversitelerinde, önceden de bünyelerinde bulunan, e-öğrenme ile geleneksel eğitim modellerinin bir araya getirildiği ve dezavantajlı grupların eğitime ulaşmasının sağlandığı e-öğrenme faaliyetlerinin bu süreçte daha önem kazandığı ve yoğun olarak gerçekleştirildiğini görmek mümkün olmuştur (Korkmaz, Çakır, & Tan, 2015; Adnan & Boz Yaman, 2017).

E-öğrenme; öğrencinin, teknolojik cihazlar ile istediği zaman ve mekân dan eğitim-öğretim faaliyetlerine katılabilmesini sağlarken, öğrencilerden de teknolojik cihaz ve sisteme karşı öz yeterlilik sahibi olmalarını ve senkron/asenkron olarak erişim sağladıkları içerik veya ölçme-değerlendirme materyalleri ile ilgili yaşanabilecek teknik sorunları çözecek bir bilgi birikime sahip olmalarını beklemektedir (Kaur & Wati Abas, 2004; Gülbahar, 2012; Adnan & Boz Yaman, 2017; Mercan, 2018). Bu hem öğrencinin bir problem karşısında durumu ve sorunu anlama, kavrama gibi alt bilişsel becerilere sahip olduğunu hem de sorunu analiz etme, çözüm geliştirme ve doğru bilgiye karar verme şeklinde üst düzey bilişsel becerilere sahip olduğunu göstermektedir. Çünkü e-öğrenme

faaliyetlerinde, geleneksel eğitim modelinin aksine merkezde olan öğrenen yani öğrencidir. Bu yüzden öğrenenin, öğrenmesinde öz yeterliliğe ve öz sorumluluğa sahip olması önemlidir (Gülbahar, 2012; Kaba, Güneş, & Altıntaş, 2012; Sharples, 2013; Adnan & Boz Yaman, 2017; Mercan, 2018; Yılmaz, Sezer, & Yurdugül, 2019; Can, Özdemir, & Işım, 2020). Günümüzde öğrenciler, öğretmenlerin kendilerine sunduğu içeriklere ulaşmanın yanında, yapacakları bir araştırma veya ödevle ilgili bilgilere internet üzerinden kısa sürede ulaşabilmektedirler (Can, Özdemir, & Işım, 2020). Bu durumda öğrenciler elde ettikleri bu bilgileri analiz etmek, doğru-yanlış bilginin ayırdını yapmak, doğru bilgileri sentezleyerek yeni ve özgün bir bilgi oluşturmak ve ilerlemesini sağlayacak bilgiye karar vermek gibi üst düzey bilişsel becerileri oluşturmak veya geliştirmek durumundadır. Tüm bunlar öğrencinin öz düzenlemesi anlamına gelmekte ve öğrencinin öğrenmesini planlamasını, programlamasını ve değerlendirmesini içermektedir. Öz düzenlemenin doğru yapılması e-öğrenme başarısında pozitif ve doğru orantılı katkı sağlamaktadır (Kuo, Walker, Belland , & E. Schroder, 2013).

Eğitimin e-öğrenme ile uzaktan yapılmasının esneklik sağlaması, öğrencinin öğreniminden sorumlu olması sebebiyle karar verme yetisini geliştirmesi e-öğrenmeyi avantajlı kılmakla birlikte; bilginin doğruluğunun belirlenmesi, etkileşim eksikliği, sosyal ortamdan ayrı kalma ve öğrenenin öz disiplinini kuramaması gibi dezavantajları da bulundurmaktadır. Bu avantaj ve dezavantajlar aynı zamanda eğitimin kalitesinin yordayıcısı olarak akademik başarıda etkilidir, akademik başarı da memnuniyet düzeyi üzerinde etkilidir. Bununla birlikte e-öğrenmenin etkili olması için teknoloji desteği yanında içerik, öğrenci memnuniyeti ve tatmini de önemlidir (Eygü & Karaman, 2013; Pala & Şahbaz, 2018; Can, Özdemir, & Işım, 2020; Aktaş Reyhan & Dağlı, 2021).

Türk Dil Kurumu'na göre memnuniyet; herhangi bir olay veya durum karşısında duyulan sevinç veya kıvanç olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu Sözlükleri, 2022). E-öğrenmedeki eğitim-öğretim faaliyetleri açısından bakıldığında memnuniyet; e-öğrenme faaliyetlerinin yürütüldüğü ortam veya ortamlarda elde edilen tecrübelerin, öğrenende oluşturduğu keyif olarak nitelendirilmektedir (Öztürk, Kara, Özkeskin, & Uça Güneş, 2017). Bu keyfin yükselmesinin, memnuniyet düzeyinin de yükselmesi anlamına geleceği düşünülmektedir. Ayrıca yüz yüze eğitim-öğretim uygulamalarında da okulun sunduğu fiziki imkânların öğrencilerde memnuniyet sağladığı belirtilmektedir. Uzaktan eğitimde de öğrencilerin sanal sınıflarda da olsalar birbirleriyle ve öğretmenleriyle etkileşim içinde oldukları zaman, yalnızlık hisleri azaldığı için öğrencilerin memnuniyet düzeylerinin arttığı ifade edilmektedir (Eygü & Karaman, 2013).

Memnuniyet düzeyinin belirlenmesinin, e-öğrenme gerçekleştiren kurum ve kuruluşlara ve bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde görevli yönetici, öğretmen ve denetçilere e-öğrenme faaliyetlerinde eksik ya da yanlış olan kısımların düzeltilmesi veya yararlı olduğu belirlenen alanların geliştirilmesi konusunda yarar sağlayacağı ve fikir vereceği düşünülmektedir. Bu sayede de eğitim-öğretim faaliyetlerinde, beklenen verimin elde edilmesinin sağlanacağı düşünülmektedir. Bunlar yanında memnuniyetin yüksek olması eğitim-öğretim faaliyetlerinde daha az sorun ve buna bağlı olarak daha az yıpranma yaşandığını ve öğrenmede yüksek kalıcılık sağlandığını göstermektedir (Kuo, Walker, Belland , & E. Schroder, 2013; Öztürk, Kara, Özkeskin, & Uça Güneş, 2017).

Öğrenciyi merkeze alan e-öğrenme faaliyetlerinde memnuniyet dışında gündeme alınan bir başka unsur motivasyon azalmasıdır. Motivasyon azalması da memnuniyet düzeyini etkileyen bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Sanal sınıf uygulamalarında da olağan sınıf ortamlarındaki gibi motivasyon düzeyini azaltan dikkat kayıplarının yaşandığı bilinmektedir. Bunun yanında derse devam, etkileşim azlığı, anında dönüt alamama, jest ve mimiklerle veya sözlü iletişimle yeterli doyum alınamaması veya teknolojik cihazların dikkat dağıtıcı unsurlara sahip olması gibi durumlardan dolayı da motivasyon düşüşü yaşanmaktadır. Öğretmenin bu durumda ana motivasyon kaynağı olduğu bildirilmektedir. Bu anlamda öğretmenin çevrim içi dönütleri ve öğretmenin öğrencilerle veya öğrencilerin kendi aralarında iş birliği gerçekleştirmeleri için yönlendirmesi, öğrenci tarafından fazlasıyla önemsenmektedir. Dolayısıyla memnuniyet düzeyinin yükselmesiyle; öğrenme isteğinin artması, öğrenmede kalıcılığın artması, sanal sınıf derslerine devamın sürekli olması, öğrenen ve

eğitmenin moral ve motivasyonunun devam etmesi, içerik kalitesinin artması veya geliştirilmesi, artırılmış verim ile öğrenci akademik başarısının artması ve problem çözme becerilerinin artması veya gelişmesi beklendiği ifade edilmektedir (Bolliger & Martindale, 2004; Eygü & Karaman, 2013; Kuo, Walker, Belland , & E. Schroder, 2013; Demir & Akpınar, 2016; Öztürk, Kara, Özkeskin, & Uça Güneş, 2017; Yurdugül & Demir, 2017).

Bu bilgiler kapsamında literatüre bakıldığında, e-öğrenmede memnuniyeti etkileyen faktörlerin şu ifadelerle ortaya çıktığı görülmektedir; teknolojik altyapının yeterliliği, teknolojik altyapının kullanılabilirliği, öğrenenin teknik ve idari konularda desteği, öğrenenlerin BİT'deki yetkinliği ve yeterliği, eğitmenlerin BİT'deki yetkinliği ve yeterliği, öğrenen ve öğrencinin içeriklere erişiminin kolaylığı, e-öğrenme sisteminin yüz yüze olmayan etkileşime dönüt verme imkânı, eğitmenin dönüt verme süresi, öğrenci-öğrenci etkileşimi, öğrenci-içerik etkileşimi, eğitmen-öğrenci etkileşimi, e-öğrenme sisteminde içeriklerin düzenlenebilir ve güncellenebilir olması, öğrenenin, eğitmen ile teknik konularda ve ders konularında doğrudan iletişim sağlama imkânı ve içerik tasarımı (Bolliger & Martindale, 2004; Gülbahar, 2012; Kaba, Güneş, & Altıntaş, 2012; Kuo, Walker, Belland , & E. Schroder, 2013; Adnan & Boz Yaman, 2017; Öztürk, Kara, Özkeskin, & Uça Güneş, 2017).

Geleneksel eğitim modeline nazaran daha fazla içeriğe sahip olma imkânı sunduğu anlaşılan e-öğrenmede, planlı, programlı, etkileşim sağlayacak unsurlarla tasarlanmış içerik ve sunular, teknolojik altyapı yeterliği ve BİT kullanım yeterliğine sahip olmanın e-öğrenme faaliyetlerinde verimi artıracağı anlaşılmaktadır (Olca, Döş, Sürme, & Düzgün, 2018). Bu verim artışının, öğrencilerin akademik başarılarına da olumlu etki yapacağı düşünülmektedir. Tüm bunların tasarlanması ve uzaktan e-öğrenme faaliyetleri ile gerçekleştirilen eğitim-öğretim faaliyetlerinde öğrencilerin memnuniyet düzeylerinin yüksek olması çitanın yüksek olduğunun göstergesi olacaktır.

Literatürde yurt içindeki e-öğrenmeye yönelik memnuniyet çalışmalarına bakıldığında memnuniyet düzeyinin tespitini amaçlayan çalışmalar olduğu görülmektedir. Bu çalışmalar arasında Korkmaz, Çakır ve Tan (2015), Adnan ve Boz Yaman (2017), Öztürk, Kara, Özkeskin, Uça Güneş (2017), Demir Öztürk ve Eren (2021), Talan (2021), Uluskal, Dural, Cinkara (2021) ve Şimşek ve Gümüseli (2022) bulunmaktadır.

Korkmaz, Çakır ve Tan (2015) çalışmasında öğrencilerin e-öğrenmeye hazır bulunuşluk ve memnuniyet düzeylerinin akademik başarıya etkisi belirlenmektedir. Bu çalışmayla benzer olarak ön lisans öğrencileriyle yapılan ve veri toplama aracı olarak aynı memnuniyet ölçeğinin kullanıldığı anlaşılan çalışma sonunda öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin bu çalışmayla benzer olarak yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında Korkmaz, Çakır ve Tan (2015) çalışmasında memnuniyet düzeyinin bölüm, cinsiyet, mezun olunan lise ve yaş değişkenlerine göre belirlenmeye çalışıldığı anlaşılmıştır. Fakat bu çalışmada kullanılan program, bölüm, AGNO ve coğrafi bölge değişkenlerinin Korkmaz, Çakır ve Tan (2015) çalışmasında yer almadığı gözlenmiştir. Ayrıca Korkmaz, Çakır ve Tan (2015) çalışmasının lisans öğrencilerini kapsamaması ve vakıf üniversitesine yönelik olmaması da bu çalışmayla arasındaki bir diğer fark olarak gözlenmiştir. Adnan ve Boz Yaman (2017) çalışmasında mühendislik öğrencilerinin e-öğrenmeye dair beklenti, hazır bulunuşluk ve memnuniyet düzeyleri belirlenmektedir. Söz konusu çalışma bir devlet üniversitesinde lisans 1. sınıf öğrencileriyle yapılmıştır. Örnekleme olarak bu çalışmadan farklı olan araştırmanın bu çalışmayla benzer yönünün cinsiyet değişkenine bakılmış olması olduğu söylenebilir.

Öztürk, Kara, Özkeskin, Uça Güneş (2017) çalışmasında açık ve uzaktan öğrenenlerin öğrenme yönetim sistemi ve öğrenme malzemelerine ilişkin memnuniyet durumlarının belirlendiği anlaşılmaktadır. Öztürk, Kara, Özkeskin, Uça Güneş (2017) çalışmasında bu çalışmayla benzer olarak öğrencilerin memnuniyet düzeylerinin; cinsiyet, yaş grubu, kayıtlı olunan fakülte ve coğrafi bölge değişkenlerine göre farklılaşma gösterip göstermediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmadan farklı olarak örneklem devlet üniversitesi öğrencileriyle oluşturulmuştur.

Demir Öztürk ve Eren (2021) çalışmasında üniversite öğrencilerinin çevrimiçi öğrenme ortamına ilişkin memnuniyet düzeylerinin belirlendiği anlaşılmaktadır. Demir Öztürk ve Eren (2021) çalışmasının bu çalışmayla benzer örneklem grubuna ve veri toplama aracına sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca Demir Öztürk ve Eren (2021) çalışmasında bu çalışmayla benzer olarak memnuniyetin cinsiyet ve yaş değişkenlerine göre tespitinin de söz konusu olduğu görülmüştür. Demir Öztürk ve Eren (2021) çalışmasından farklı olarak bu çalışmaya lisans seviyesinin, bölüm ve program değişkeninin, mezun olunan lise, AGNO ve coğrafi bölgenin dahil edildiği söylenebilir.

Talan (2021) çalışmasında Covid-19 salgını sürecinde öğrencilerin e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının ve memnuniyet düzeylerinin incelendiği anlaşılmaktadır. Talan (2021) çalışmasında bu çalışmayla benzer olarak örneklem grubunda hem ön lisans hem lisans öğrencilerinin yer aldığı ve memnuniyet düzeyine cinsiyet değişkenine göre bakıldığı anlaşılmaktadır. Talan (2021) çalışmasından farklı olarak bu çalışmada memnuniyet düzeyine yaş, mezun olunan lise türü, öğrenim seviyesi, okunmakta olunan program ve bölüm, AGNO ve coğrafi bölge değişkenlerine göre bakıldığı söylenebilir.

Uluskal, Dural, Cinkara (2021) çalışmasında endüstri mühendisliği öğrencilerinin uzaktan eğitim memnuniyetini etkileyen faktörlerin yapısal eşitlik modeli ile incelendiği görülmektedir. Uluskal, Dural, Cinkara (2021) çalışmasında bu çalışmayla bağlam olarak benzer olduğu görülürken, sadece tek bir öğrenim seviyesi ve bölüm bazında inceleme yapılması, veri analiz yönteminin farklı olması ve yaş, cinsiyete vb. değişkenlere göre memnuniyet düzeyi belirlemesine rastlanmaması farklılık olarak söylenebilir.

Şimşek ve Gümüşeli (2022) çalışmasında üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin hazır bulunuşluk ve memnuniyet düzeylerinin incelendiği görülmektedir. Şimşek ve Gümüşeli (2022) çalışmasında bu çalışmayla benzer olarak vakıf üniversitesi örneği, benzer veri toplama aracıyla çalışılmıştır fakat örneklem grubu olarak lisans seviyesinin ele alındığı, ön lisansın ele alınmadığı görülmektedir. Ayrıca Şimşek ve Gümüşeli (2022) çalışmasında demografik özelliklere göre memnuniyet düzeyine bakılmamış olması da bu çalışmayla fark olarak ifade edilebilir. Şimşek ve Gümüşeli (2022) çalışmasında öneri olarak sunulan ön lisans ve lisans düzeyinde memnuniyete bakılması önerisinin bu çalışmada karşılık bulduğu da ifade edilebilir. Nitekim bu ön görü literatürde bu anlamda çalışılması beklenen bir alan olduğunu desteklemektedir.

Yücel, Küçüköğlü, Taş Arslan (2022) çalışmasında Covid-19 salgınında online eğitim sistemine geçiş yapan hemşirelik öğrencilerinin görüş ve memnuniyetlerinin belirlendiği anlaşılmaktadır. Yücel, Küçüköğlü, Taş Arslan (2022) çalışmasında bu çalışmayla benzer veri toplama aracının kullanıldığı ve memnuniyetin yaş ve cinsiyet değişkenlerine göre irdelendiği görülmüştür. Fakat örneklem olarak tek öğrenim seviyesi ve bu öğrenim seviyesine göre tek bir bölümün ele alındığı çalışmayla bu çalışma arasında ele alınan öğrenim seviyeleri ve bölümler anlamında fark olduğu söylenebilir.

Akbulut, Höbek Akarsu, Şahan (2022) çalışmasında da hemşirelik öğrencilerinin Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik tutumları ile memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği anlaşılmaktadır. Akbulut, Höbek Akarsu, Şahan (2022) çalışmasıyla bu çalışmada benzerlik sadece memnuniyet düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre bakılması yönünde görülmüştür.

Yukarıda belirtilen çalışmalar kapsamında bakıldığında konu olarak öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyetlerinin ve bu memnuniyetlerinin başta cinsiyet ve yaş olmak üzere çeşitli değişkenlere göre tespit edilmeye çalışıldığı görülmektedir. Bununla birlikte örneklem olan öğrencilerin araştırmalara konu olan öğrenim seviyelerinin beraber ele alınmasının ve okunmakta olunan bölüm ve programlara göre memnuniyet düzeyi değişiminin sorgulanmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca e-öğrenmeye yönelik memnuniyetin yaş ve cinsiyet dışında mezun olunan lise, okunmakta olunan öğrenim seviyesi, bu seviyede okunan program/bölüm, AGNO ve coğrafi bölge gibi geniş bir değişken havuzunda bakılmasının geniş çapta fikir edinilmesinde yararlı olacağı

düşünülmektedir. çalışmanın ön lisans ve lisans öğrencilerinin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerini anlamaya çalışmasının iki öğrenim seviyesi arasındaki olası farkların sebeplerinin anlaşılmasına yönelik yapılacak çalışmalara referans olacağı da düşünülmektedir. Ayrıca e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin demografik özelliklere göre belirlendiği çalışmalarda AGNO yani öğrencilerin akademik genel not ortalamalarına yönelik bir sonuç aranması yoluna gidilmediği görülmüştür. Bu açıdan da akademik başarıyla memnuniyet arasındaki bağlantının ortaya koyularak bu alanda yapılacak çalışmalara da öncülük edileceği düşünülmektedir.

Bu anlamda Covid-19 pandemi sürecinde kapatılmak zorunda kalan alanlardan biri olan yükseköğretim kurumlarındaki eğitim-öğretim faaliyetleri sırasında, uzaktan e-öğrenme faaliyetlerinde bulunan ve sağlık alanında eğitim-öğretim alan sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu ve sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinin geniş bir değişken kapsamında ele alınmış olmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu şekilde e-öğrenme faaliyetlerinde karşılaşılan memnuniyet düzeyinin hangi etkenlere göre değişiklik gösterdiğinin tespit edilmesi, bu değişikliğin olası nedenlerinin neler olabileceğinin yordanması, memnuniyet düzeyinin artırılması, geliştirilmesi ve iyileştirilmesi için yetkili bireylere fikir verilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca çalışmadan elde edilen sonuçların, arkasında yatan sebeplerin nitel çalışmalarla ele alınabileceği, böylece e-öğrenmenin bu anlamda nasıl geliştirilebileceğine yönelik katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Covid-19 pandemisi sürecinde e-öğrenme gerçekleştiren sağlık alanı eğitimi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin tespit edilmesidir.

Araştırma Problemi

Bu çalışmanın problemi: Covid-19 pandemisi sürecinde e-öğrenme gerçekleştiren sağlık alanı eğitimi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin memnuniyet düzeyiyle ilişkili değişkenler nelerdir?

Çalışmaya dair alt problemler ise şöyle belirlenmiştir:

1. Covid-19 pandemisi sürecinde e-öğrenme gerçekleştiren sağlık alanı eğitimi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark var mıdır?
2. Covid-19 pandemisi sürecinde e-öğrenme gerçekleştiren sağlık alanı eğitimi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinde yaşlarına göre anlamlı bir fark var mıdır?
3. Covid-19 pandemisi sürecinde e-öğrenme gerçekleştiren sağlık alanı eğitimi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinde mezun oldukları ortaöğretim türlerine göre anlamlı bir fark var mıdır?
4. Covid-19 pandemisi sürecinde e-öğrenme gerçekleştiren sağlık alanı eğitimi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinde öğrenim düzeylerine göre anlamlı bir fark var mıdır?
5. Covid-19 pandemisi sürecinde e-öğrenme gerçekleştiren sağlık alanı eğitimi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinde eğitim aldıkları ön lisans ve lisans programlarına göre anlamlı bir fark var mıdır?
6. Covid-19 pandemisi sürecinde e-öğrenme gerçekleştiren sağlık alanı eğitimi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinde ön lisans ve lisans eğitimlerinde sahip oldukları AGNO değerlerine göre anlamlı bir fark var mıdır?
7. Covid-19 pandemisi sürecinde e-öğrenme gerçekleştiren sağlık alanı eğitimi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinde e-öğrenme gerçekleştirdikleri coğrafik bölgeye göre anlamlı bir fark var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel araştırma modelinden betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Betimsel tarama araştırmalarında araştırılan konuda belirlenen değişkenler ele alınmakta ve mevcut durum bu değişkenler dikkate alınarak ortaya koyulmaktadır. Betimsel tarama yöntemi ile çok sayıda örneklemden veri toplama imkânı söz konusudur. Ayrıca örnekleme anlama, gruplama ve aralarındaki ilişkileri tespit etme imkânı da bulunmaktadır (Karasar, 2005). Çalışma Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Etik Kurulu'nun 19.01.2021 tarih ve E-81614018-000-69 sayılı etik kurul iznine sahiptir. Araştırma sürecinde akademik etik ilke ve sorumluluklara önem verilmiş ve özen gösterilmiştir.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni Karadeniz Bölgesi'ndeki üniversitelerde sağlık alanında eğitim alan ön lisans ve lisans öğrencileridir. Çalışmanın örnekleme Karadeniz Bölgesi'ndeki bir vakıf üniversitesinin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ve Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde eğitim alan 405 ön lisans ve lisans öğrencisidir. Çalışmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerinin yüzde ve frekans tablosu aşağıdaki gibidir.

Tablo 1. Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerinin Yüzde ve Frekans Tablosu

		f	%
Cinsiyet	Kadın	303	%74,8
	Erkek	102	%25,2
	Toplam	405	100,0
Yaş	19-23	352	%86,9
	24-28	41	%10,1
	29-33	3	%0,7
	34-38	6	%1,5
	38 ve üstü	3	%0,7
	Toplam	405	100
Öğrenim Seviyesi	Ön Lisans	327	%80,7
	Lisans	78	%19,3
	Toplam	405	%100
Mezun olunan ortaöğretim türü (Lise)	Açık Öğretim Kurumları	8	%1,9
	Anadolu İmam Hatip Liseleri	28	%6,9
	Anadolu Liseleri	184	%45,4
	Çok Programlı Anadolu Liseleri	21	%5,2
	Fen Liseleri	7	%1,7
	Mesleki Eğitim Merkezleri	1	%0,2
	Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	151	%37,3
	Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri	4	%0,9
	Sosyal Bilimler Liseleri	1	%0,2
	Toplam	405	100

Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak Gülbahar (2012) tarafından geliştirilen e-Öğrenme Sürecine İlişkin Memnuniyet Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, "İletim & Kullanışlılık" boyutunda 7; "Öğretim Süreci" boyutunda 8; "Öğretim İçeriği" boyutunda 3; "Etkileşim ve Değerlendirme" boyutunda 10 olmak üzere toplam 4 boyut ve 28 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 5'li likert tipi derecelendirme kullanılmakta olup; derece ve değerleri şu şekildedir: 5-Hemen hemen her zaman, 4-Sık sık, 3-Zaman zaman, 2-Nadiren ve 1-Hemen hemen hiçbir zaman. Puan ortalamalarına ait aralıkların belirlenmesinde Kutu & Sözbilir'in (2011) çalışmasında belirtilen ölçütten yararlanılmıştır. Buna göre değerlendirmede kullanılan aralıklar şöyledir: 1.00-1.80: çok düşük, 1.81-2.60: düşük, 2.61-3.40: orta, 3.41-4.20: yüksek ve 4.21-5.00: çok yüksek (Özay Köse & Gül, 2016). Söz konusu "e-Öğrenme Sürecine İlişkin Memnuniyet Ölçeği" için güvenilirlik katsayısı .91-.96 arasında olması

ölçeklerin güvenilirliği için bir kanıt olarak görülmektedir. “e-Öğrenme Sürecine İlişkin Memnuniyet Ölçeği” için bu çalışmadaki güvenilirlik katsayısı ise; .96 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplama Süreci

Araştırma verilerinin toplanması Covid-19 pandemi sürecinde gerçekleştirilmiştir. Buna bağlı olarak ölçek, hedeflenen öğrencilere ulaştırılması için, Google form yardımıyla çevrim içi hale getirilmiştir. İlgili ölçek, danışmanları aracılığıyla öğrencilere telefon uygulamaları veya bilgisayar üzerinde iletilmiştir.

Veri Analizi

Araştırmada anket yoluyla toplanan verilerin analizinde SPSS 22 programından yararlanılmıştır. Anketlerin analizinde her madde için 1-5 arası puanlar verilerek ölçme aracından toplanan veriler puanlandırılmıştır. Elde edilen verilere hangi testlerin uygulanacağını belirlemek amacıyla değişkenlerin dağılımının normalliği Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiştir. Kolmogorov-Smirnov testi sonucuna göre çalışmada parametrik ve parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Test sonucunda değişkenlerin test sonuçlarının $p > .05$ olması verilerin normal dağılım gösterdiğinin kabulünü sağlamaktadır. Bu kapsamda değişkenlerin normallik dağılım sonucu .07 bulunmuş olup $p > .05$ olduğundan verilerin normal dağılım gösterdikleri kabul edilmiştir. Ankete verilen cevaplardan cinsiyet ve öğrenim düzeyi etkeni bağımsız T testi, yaş, mezun olunan ortaöğretim kurumu, ön lisans ve lisans programı, AGNO ve coğrafik bölge etkenleri ANOVA testine tabi tutulmuştur.

Bulgular

Sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin cinsiyetlere, yaşlara, okul türlerine, okudukları öğrenim seviyelerine, okudukları ön lisans ve lisans programlarına, son dönem AGNO ve e-öğrenme gerçekleştirilen coğrafi bölgelere göre elde edilen sonuçları aşağıda alt başlıklar halinde sunulmuştur.

Cinsiyete Göre E-Öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Düzeyi

Sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin cinsiyete göre elde edilen sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. E-Öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Bağımsız T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	X	S	Sd	t	p
Kadın	303	2,6873	,84927	403	2,283	0,023
Erkek	102	2,4642	,86623			

Öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $p < 0.05$. Kadın öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyleri ($\bar{X}=2.6873$), erkek öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinden ($\bar{X}=2.4642$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Dolayısıyla kadın öğrenciler, erkek öğrencilere göre, e-öğrenme faaliyetlerinden daha fazla memnuniyet duymaktadırlar.

Yaşlara Göre E-Öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Düzeyi

Sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin yaşlarına göre betimsel istatistikleri Tablo 3.a’da, ANOVA sonuçları Tablo 3.b.’de verilmiştir.

Tablo 3.a. Sağlık Alanında Eğitim Alan Öğrencilerin E-öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Ölçeği Puanlarının Yaşlara Göre Betimsel İstatistiği

Yaş	N	X	SS
19-23	352	2,5901	,83866
24-28	41	2,9647	1,02151
29-33	3	2,7356	,45790
34-38	6	2,6609	,76157
38 ve üstü	3	2,7126	,35891

Tablo 3.b. Sağlık Alanında Eğitim Alan Öğrencilerin E-öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Ölçek Puanlarının Yaşlara Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	5,211	4	1,303	1,784	,131
Gruplariçi	292,191	400	,730		
Toplam	297,402	404			

Buna göre öğrencilerin yaşlarına göre e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığını görülmektedir, $F(4, 400) = 1.784, p > .05$. Başka bir deyişle, öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinde, öğrencilerin yaşlarının anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir.

Mezun Olunan Okul (Lise) Türüne Göre E-Öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Düzeyi

Öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim okul türlerine göre betimsel istatistikleri Tablo 4.a.'da, öğrencilerin okul türlerine göre ANOVA sonuçları Tablo 4.b.'de verilmiştir.

Tablo 4.a. Sağlık Alanında Eğitim Alan Öğrencilerin Okul Türlerine Göre E-öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Ölçeği Puanlarının Betimsel İstatistiği

Okul Türleri	N	X	SS
Açık Öğretim Kurumları	8	2,3103	,89085
Anadolu İmam Hatip Liseleri	28	2,2968	,72553
Anadolu Liseleri	184	2,5289	,82064
Çok Programlı Anadolu Liseleri	21	2,8227	1,08931
Fen Liseleri	7	2,9212	1,70840
Mesleki Eğitim Merkezleri	1	1,7241	
Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	151	2,7892	,80236

Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri	4	3,2414	,95187
Sosyal Bilimler Liseleri	1	1,8966	

Tablo 4.b. Sağlık Alanında Eğitim Alan Öğrencilerin E-öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Ölçek Puanlarının Okul Türlerine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	13,863	8	1,733	2,420	,015	Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri
Gruplarıçi	283,540	396	,716			
Toplam	297,402	404				

Buna göre öğrencilerin okul türlerine göre e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir, $F(8, 396) = 2.420$, $p < .05$. Okul türlerine göre memnuniyet ölçekleri puan ortalamalarına bakıldığında; Açık Öğretim Kurumları ($\bar{X}=2.3103$), Anadolu İmam Hatip Liseleri ($\bar{X}=2.2968$), Anadolu Liseleri ($\bar{X}=2.5289$), Çok Programlı Anadolu Liseleri ($\bar{X}=2.8227$), Fen Liseleri ($\bar{X}=2.8227$), Mesleki Eğitim Merkezleri ($\bar{X}=1.7241$), Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri ($\bar{X}=2.7892$), Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri ($\bar{X}=3.2414$), Sosyal Bilimler Liseleri ($\bar{X}=1.8966$) olduğu görülmektedir. Buna göre; merkezi ve teknik eğitim merkezlerinden mezun olan öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin ($\bar{X}=3.2414$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Okunan Öğrenim Seviyesine Göre E-Öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Düzeyi

Öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin öğrencilerin öğrenim seviyelerine göre betimsel istatistikleri Tablo 5.a'da verilmiştir.

Tablo 5.a. Sağlık Alanında Eğitim Alan Öğrencilerin E-öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Ölçek Puanlarının Okudukları Öğrenim Seviyesine Göre Bağımsız T-Testi Sonuçları

Okumakta Olunan Öğrenim Düzeyi	N	X	S	Sd	T	p
Ön Lisans	327	2,6131	,86674	403	-,863	,389
Lisans	78	2,7065	,82138			

Sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyleri öğrenim seviyelerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $t(403) = -.863$, $p > .05$. Fakat lisans öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin ($\bar{X}=2.7065$), ön lisans öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinden ($\bar{X}=2.6131$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Okunan Ön Lisans Programına Göre E-Öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Düzeyi

Öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin öğrencilerin okudukları ön lisans programlarına göre betimsel istatistikleri Tablo 6.a'da, öğrencilerin okudukları ön lisans programlarına göre ANOVA sonuçları Tablo 6.b.'de verilmiştir.

Tablo 6.a. Sağlık Alanında Eğitim Alan Öğrencilerin Okudukları Ön Lisans Programlarına Göre E-öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Ölçeği Puanlarının Betimsel İstatistiği

Ön Lisans Programları	N	X	SS
Acil Durum ve Afet Yönetimi	11	3,4514	1,25580
Ağız ve Diş Sağlığı	70	2,9276	,78957
Anestezi	129	2,4333	,82636
Diş Protez Teknolojileri	46	2,7249	,83615
İlk ve Acil Yardım	40	2,2871	,70877
İş ve Uğraşı Terapisi	11	2,7931	1,01029
Optisyenlik	10	2,2655	,95742
Patoloji Laboratuvar Teknikleri	12	2,8046	,77390

Tablo 6.b. Sağlık Alanında Eğitim Alan Öğrencilerin E-öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Ölçek Puanlarının Okudukları Ön lisans Programlarına Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplararası	25,652	7	3,665	5,292	,000	Acil Durum ve Afet Yönetimi
Gruplarıçi	222,292	321	,692			
Toplam	247,944	328				

Analiz sonuçları, öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyleri arasında öğrencilerin okudukları ön lisans programlarına göre anlamlı bir fark göstermektedir, $F(7, 321)=5.292$, $p<.05$. Başka bir deyişle, öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinde, öğrencilerin okudukları ön lisans programlarının anlamlı bir etkisinin olduğu belirlenmiştir. Bu anlamlı farkın da Acil Durum ve Afet Yönetimi programı ($\bar{X}=3.4514$) yönünde olumlu olduğu görülmüştür.

Okunan Lisans Bölümüne Göre E-Öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Düzeyi

Öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin okudukları lisans bölümlerine göre betimsel istatistikleri Tablo 7.a.'da, öğrencilerin okudukları lisans bölümlerine göre ANOVA sonuçları Tablo 7.b.'de verilmiştir.

Tablo 7.a. Sağlık Alanında Eğitim Alan Öğrencilerin Okudukları Lisans Programlarına Göre E-öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Ölçeği Puanlarının Betimsel İstatistiği

Okunmakta Olan Lisans Bölümü	N	X	SS
Hemşirelik	9	2,7854	1,70007

Ebelik	16	2,5345	,79245
Sağlık Yönetimi	26	2,3806	,65966
Beslenme ve Diyetetik	38	2,6243	,90794
Çocuk Gelişimi	14	2,8005	,76858
Spor Bilimleri	6	3,5057	,32176

Tablo 7.b. Sağlık Alanında Eğitim Alan Öğrencilerin E-öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Ölçek Puanlarının Okudukları Lisans Programlarına Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	6,984	5	1,397	1,752	,129
Gruplarıçi	82,119	103	,797		
Toplam	89,103	108			

Analiz sonuçları, öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyleri arasında öğrencilerin okudukları lisans bölümlerine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür, $F(5, 103)=1.752$, $p>.05$. Başka bir deyişle, öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinde, öğrencilerin okudukları lisans programlarının anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir.

AGNO Değerine Göre E-Öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Düzeyi

Öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin öğrencilerin AGNO değerlerine göre betimsel istatistikleri Tablo 8.a.'da, öğrencilerin AGNO değerlerine göre ANOVA sonuçları Tablo 8.b.'de verilmiştir.

Tablo 8.a. Sağlık Alanında Eğitim Alan Öğrencilerin En Son Dönem AGNO Değerlerine Göre E-öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Ölçeği Puanlarının Betimsel İstatistiği

Öğrencinin En Son AGNO değeri	N	X	SS
1 ve altı	68	2,5857	1,01007
1,50-2,00	109	2,4717	,77423
2,01-2,50	94	2,7051	,85698
2,51-3,00	71	2,7635	,85977
3,00 ve üstü	63	2,6962	,79643

Tablo 8.b. Sağlık Alanında Eğitim Alan Öğrencilerin En Son Dönem AGNO Değerlerine E-öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Ölçek Puanlarının ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	4,936	4	1,234	1,688	,152
Gruplarıçi	292,466	400	,731		
Toplam	297,402	404			

Analiz sonuçları, öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyleri arasında öğrencilerin AGNO değerlerine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür, $F(4, 400)=1.688$, $p>.05$. Başka bir deyişle, öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinde, öğrencilerin sahip oldukları AGNO değerlerinin anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir.

Yaşanılan Coğrafi Bölgeye Göre E-Öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Düzeyi

Öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin öğrencilerin yaşadıkları coğrafi bölgelere göre betimsel istatistikleri Tablo 9.a.'da, öğrencilerin yaşadıkları coğrafi bölgelere göre ANOVA sonuçları Tablo 9.b.'de verilmiştir.

Tablo 9.a. Sağlık Alanında Eğitim Alan Öğrencilerin E-Öğrenmeye Katıldıkları Coğrafi Bölgelere Göre E-öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Ölçeği Puanlarının Betimsel İstatistiği

E-öğrenme Gerçekleştirilen Bölgeler	N	X	SS
Karadeniz Bölgesi	322	2,6569	,83449
Doğu Anadolu Bölgesi	18	2,0747	,83643
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	18	2,5307	,93476
Akdeniz Bölgesi	15	3,1310	,98986
Ege Bölgesi	6	2,2011	,84982
Marmara Bölgesi	10	2,6241	,60723
İç Anadolu Bölgesi	16	2,5474	1,01763

Tablo 9.b. Sağlık Alanında Eğitim Alan Öğrencilerin E-Öğrenmeye Katıldıkları Coğrafi Bölgelere Göre E-öğrenmeye Yönelik Memnuniyet Ölçek Puanlarının ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	10,939	6	1,823	2,533	,020	Akdeniz Bölgesi
Gruplarıçi	286,464	398	,720			
Toplam	297,402	404				

Analiz sonuçları, öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyleri arasında öğrencilerin yaşadıkları coğrafi bölgelere göre anlamlı bir fark olduğu görülmüştür, $F(6, 398)=2.533$, $p<.05$. Başka bir deyişle, öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinde, öğrencilerin yaşadıkları coğrafi bölgelerin anlamlı bir etkisinin olduğu belirlenmiştir ve bu etkinin de özellikle Akdeniz Bölgesi'nde yaşayan öğrenciler ($\bar{X}=3.1310$) yönünde daha olumlu olduğu görülmüştür.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Teknoloji değişimi ve gelişimi hemen hemen her alanda etkisini göstermektedir. Eğitim-öğretim faaliyetleri de özellikle dünya olarak içerisinde bulunduğumuz Covid-19 pandemi sürecinde teknolojinin çok yoğun kullanıldığı alanların başında gelmiştir. Yüz yüze devam eden olağan eğitim-öğretim faaliyetleri aniden çevrim içi ortama taşınmış ve öğrenciler bu süreci büyük bir merak ile izlemişler ve yaşamışlardır. Çünkü alışlagelmışin dışında, özellikle buldukları bir mekân ve zaman diliminden, fiziksel bir ortam olmaksızın ve eğitmen ile yüz yüze fiziksel bir iletişime geçmeksizin bu süreci sürdürmüşlerdir. Bu çalışmada da çevrim içi olarak eş zamanlı veya eş zamansız gerçekleştirilen eğitimi-öğretim faaliyetlerinde sağlık alanında eğitim-öğretim gören ön lisans ve

lisans öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinin çeşitli demografik değişkenlere göre belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada veriler, Gülbahar (2012) tarafından geliştirilen e-Öğrenme Sürecine İlişkin Memnuniyet Ölçeğinde yer alan “İletim & Kullanışlılık”, “Öğretim Süreci”, “Öğretim İçeriği” ve “Etkileşim ve Değerlendirme” boyutlarına göre elde edilmiştir. Covid-19 pandemisi sürecinde e-öğrenme gerçekleştiren ve sağlık alanı eğitimi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinde cinsiyetlerine, yaşlarına, mezun oldukları ortaöğretim türlerine, eğitim aldıkları ön lisans ve lisans programlarına, ön lisans ve lisans eğitimlerinde sahip oldukları AGNO değerlerine ve e-öğrenme gerçekleştirdikleri coğrafik bölgeye göre anlamlı bir fark olup olmadığının tespiti yapılmaya çalışılmıştır.

Korkmaz, Çakır ve Tan (2015), Demir Öztürk ve Eren (2021), Talan (2021) ve Şimşek ve Gümüşeli (2022) araştırmalarına göre; öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyinin orta düzey ve yüksek olduğu belirtilmiştir. Öztürk, Kara, Özkeskin ve Uça Güneş (2017) ve Akbulut, Höbek Akarsu ve Şahan (2022) çalışmasında öğrencilerin kullanılan e-öğrenmeye karşı memnuniyetlerinin yüksek olduğu anlaşılmıştır. Bunlara karşın Adnan ve Boz Yaman (2017) araştırmasında öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin düşük olduğu bulunmuştur. Demir Öztürk ve Eren (2021) çalışmasının bir vakıf üniversitesi örneği olması ve sunulan çalışmayla benzerlikler taşıması önemsenmektedir. Bunun yanında ilk iki çalışma meslek yüksekokulu öğrencilerine yönelik, son çalışma ise lisans öğrencilerine yöneliktir. Çalışmalarda örnekleme konu olan öğrencilerde bakış açısı farkı olabileceğinin sonuçlarda da bu farkların oluşmasına sebep olmuş olabileceği düşünülmektedir.

Sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre nasıl değiştiğine bakan bu araştırmada sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir fark gösterdiği, kadın öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin erkek öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Korkmaz, Çakır ve Tan (2015) ve Demir Öztürk ve Eren (2021) araştırmalarına da göre cinsiyet değişkeniyle e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyi arasında anlamlı bir fark olduğu, bu farkın kadınlar yönünde ve pozitif olduğu belirtilmiştir. Buluk ve Eşitti (2020) ve Akbulut, Höbek Akarsu ve Şahan (2022) çalışmasında da cinsiyetle memnuniyet arasında anlamlı fark olduğu fakat farkın erkek öğrenciler lehine olduğu bulunmuştur. Bunlar yanında Adnan ve Boz Yaman (2017), Öztürk, Kara, Özkeskin ve Uça Güneş (2017), Kaba, Güneş, Altıntaş (2012) ve Talan (2021) çalışmalarında memnuniyet düzeyinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür. Bu çalışmalar kapsamında bakıldığında cinsiyetle memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişkiye dair farklı sonuçlar ortaya çıktığı görülmektedir. Bir vakıf üniversitesindeki benzer örneklem grubuna yönelik yapılan ve bu çalışmada kullanılan veri toplama aracını kullanmış olan Demir Öztürk ve Eren (2021) çalışmasında ayrıca memnuniyetin alt boyutlara göre incelendiği de anlaşılmaktadır. Çalışma sonucunda “iletim ve kullanılabilirlik”, “öğretim süreci” ve “öğretim içeriği” boyutlarında kadın öğrencilerin memnuniyetlerinin daha yüksek bulunmasının öğrencilerin öz-düzenlemeli öğrenme becerilerinin gelişmiş olmasıyla ilgili olabileceği öne sürülmüştür. Bu çalışmada da memnuniyetin kadınlar lehine yüksek çıkmasının benzer sebeplerden ötürü olabileceği düşünülmektedir. Fakat alt boyutlar dikkate alınan Demir Öztürk ve Eren (2021) çalışmasında bu çalışmadaki demografik özelliklerden sadece yaş ve cinsiyet dikkate alındığından yapılacak ikinci bir çalışmada bu konuda daha açık veriler edinileceği düşünülmektedir.

Bu araştırmada sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin yaşlarına göre e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüş ve dolayısıyla öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinde yaşlarının anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Bununla birlikte 24-28 yaş aralığındaki memnuniyet düzeyinin diğer yaş aralıklarına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Korkmaz, Çakır ve Tan (2015), Öztürk, Kara, Özkeskin ve Uça Güneş (2017) ve Demir, Öztürk ve Eren (2021) araştırmalarında da yaş ile memnuniyet düzeyi arasında anlamlı bir fark olduğu belirtilmektedir. Fakat ilk çalışmada farkın 30 yaş ve üstünün lehinde, ikinci çalışmada bu etkinin sifıra yakın olduğu ifade edilirken son çalışmada ise; 22 yaş ve üstünün lehinde

olduğu belirtilmiştir. Kaba, Güneş ve Altıntaş (2012) çalışmasına göre ise; yaş ile memnuniyet düzeyi arasında anlamlı bir fark olmadığı belirtilirken, Eygü ve Karaman (2013) araştırmasında; yaş ile e-öğrenmenin kişisel olarak esnek olmasının sağladığı uygunluk, öğrenme alternatifi sunması etkenleri arasında pozitif ve anlamlı bir fark olduğu belirlenmiş fakat yaş aralığı ifade edilmemiştir. Sağlık alanındaki ön lisans ve lisans öğrencilerinin, Covid-19 sürecindeki e-öğrenmelerine dair memnuniyet düzeylerine bakılan bu çalışma kapsamında yaş ile e-öğrenmeye yönelik memnuniyet arasında anlamlı bir fark olmamasının Kaba, Güneş ve Altıntaş (2012) çalışmasıyla desteklendiği görülmektedir. Çalışmadaki bu sonucun ölçeği cevaplayan 405 öğrencinin 352'sinin 19-23 yaş aralığında olmasından ve yaş aralığı sebebiyle verilen öğrenci cevaplarının birbirlerine benzer olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmada sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin okul türlerine göre e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Çalışmada bu farkın merkezi ve teknik eğitim merkezlerinden mezun olan öğrenciler yönünde olduğu görülmüştür. Sağlık alanındaki ön lisans ve lisans öğrencilerinin, Covid-19 sürecindeki e-öğrenmelerine dair memnuniyet düzeylerine bakılan bu çalışma kapsamında yukarıdaki sonucun ortaya çıkmasında öğrencilerin meslek lisesi mezunu olarak teknolojiye yatkın olabileceklerinin yattığı düşünülmektedir. Bunun yanında Korkmaz, Çakır ve Tan (2015)'a göre ise; mezun olunan lise türü değişkeni ile e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyi arasında anlamlı bir fark olmadığı belirtilmiştir. Korkmaz, Çakır ve Tan (2015) çalışmasında lise türleri genel ve mesleki olarak ayrılmışken, bu çalışmada lise türü detaylandırılmıştır. Yine de farklı sonuçlar çıkmasının altında yatan farklı sebepler olduğu ve nitel çalışmalarla sebeplerin neler olabileceği üzerinde durulabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin öğrenim seviyelerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği fakat lisans öğrencilerinin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin, ön lisans öğrencilerinin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmüştür. Sağlık alanındaki ön lisans ve lisans öğrencilerinin, Covid-19 sürecindeki e-öğrenmelerine dair memnuniyet düzeylerine bakılan bu çalışma kapsamında yukarıda değinildiği gibi öğrenim seviyelerinde anlamlı bir fark olmamasında ölçeği cevaplayan ön lisans öğrenci sayısının lisans öğrenci sayısının yaklaşık 5 kat fazla olmasının etkisi olduğu, bunun yanında lisans öğrencilerindeki memnuniyetin ön lisanslara göre daha yüksek çıkmasında bu seviyedeki öğrencilerin yüz yüze süreçte de sınıf içi katılımlarının ön lisans öğrencilerinden daha fazla olmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında Öztürk, Kara, Özkeskin ve Uça Güneş (2017) çalışmasında eğitim alınan fakülte türü ile e-öğrenme memnuniyeti arasında anlamlı bir fark olmadığı belirtilmiştir. Fakat bu çalışmanın sadece lisans öğrencilerini örneklem olarak aldığı bildirilmesinde fayda olduğu düşünülmektedir. Lisans ve ön lisans öğrencilerinin beraber ele alındığı Talan (2021) çalışmasında ise; öğrenim görülen birime göre anlamlı bir farka rastlanmamış olmasıyla birlikte e-öğrenmeye yönelik memnuniyetin sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinde düşük, lisans öğrencilerinde ise yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmada da lisans ve ön lisans arasında memnuniyet açısından fark olmadığı fakat lisans lehinde bir yükseklik bulunduğu belirtilmelidir.

Araştırmada sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyleri ile öğrencilerin okudukları ön lisans programları arasında anlamlı bir fark olduğu ve öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinin, Acil Durum ve Afet Yönetimi programı yönünde olumlu olduğu görülmüştür. Araştırmanın bu değişkenine yönelik sonuca sahip bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Araştırmada sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyleri ile öğrencilerin okudukları lisans bölümleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüş, bununla birlikte lisans bölümlerinden spor bilimleri öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinin diğer ön lisans ve lisans birimlerinden yüksek olduğu görülmüştür. Korkmaz, Kalkan, Doğan, Doğruluk ve Aydın (2018) çalışmasında ön lisans ve lisans öğrencilerinin uzaktan eğitim yöntemi ile bir dersin

başarısı üzerinden karşılaştırılması yapılmış ve lisans öğrencilerinin başarı oranlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Adnan ve Boz Yaman (2017) ve Öztürk, Kara, Özkeskin ve Uça Güneş (2017) çalışmalarına göre bölüm değişkeni ile e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyi arasında anlamlı bir fark olmadığı belirtilmiştir. Fakat bu çalışmaların tek bölüme ya da tek öğrenim seviyesine odaklanılmış olması bu anlamda karşılaştırma yapılmasını sınırlamamıştır. Korkmaz, Kalkan, Doğan, Doğruluk ve Aydın (2018) çalışmasında ise; uzaktan eğitime tek ders üzerinden bakılmış olması bir sınırlılık olarak görülmektedir.

Araştırmada sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyleri ile öğrencilerin AGNO değerleri arasında anlamlı bir fark olmadığı başka bir deyişle, öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeylerinde, öğrencilerin sahip oldukları AGNO değerlerinin anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Sağlık alanındaki ön lisans ve lisans öğrencilerinin, Covid-19 sürecindeki e-öğrenmelerine dair memnuniyet düzeylerine bakılan bu çalışma kapsamında yukarıda değinildiği gibi AGNO ile memnuniyet arasında anlamlı bir fark olmamasının altında yatan sebebin farklı çalışmalarla ayrıca araştırılması gerektiği düşünülmektedir. Nitekim Korkmaz, Çakır ve Tan (2015) çalışmasında akademik başarı değişkeni ile e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyi arasında anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın akademik başarıyla doğru orantılı ve pozitif yönde olduğu belirtilmiştir. Fakat söz konusu çalışmada bu çalışmadaki gibi doğrudan AGNO değerlerinin değişken olarak ele alınmadığının ifade edilmesi gerekmektedir.

Araştırmada sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik memnuniyet düzeyleri ile öğrencilerin yaşadıkları coğrafi bölgeler arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüş, bu farkın da Akdeniz Bölgesi'nde yaşayan öğrenciler lehine olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun oluşmasında Akdeniz Bölgesi'ndeki öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik başta internet erişimi olmak üzere diğer teknolojik desteklere olan yeterliklerinin diğer bölgelerde ikamet eden öğrencilere göre daha fazla veya kolay olmuş olabileceği düşünülmektedir. Öztürk, Kara, Özkeskin ve Uça Güneş (2017) çalışmasında ise; coğrafi bölge ile memnuniyet arasında anlamlı bir fark olmadığı belirtilmiştir.

Çalışmalar kapsamında bakıldığında; bu çalışmanın örneklem olarak ön lisans ve lisans öğrencilerini beraber almış olduğu görülmektedir. Ayrıca bu ön lisans ve lisans öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik memnuniyet düzeylerinin araştırılmasında yaş ve cinsiyet yanında, mezun olunan lise türü, öğrenim seviyesi, lisans ve ön lisans programı, AGNO ve coğrafi bölge gibi daha fazla demografik özellik ele alınmıştır. Bu anlamda çalışmanın demografik açıdan geniş bir perspektif ve veri çeşitliliği sunduğu düşünülmektedir. bunlar kapsamında bakıldığında öğrencilerin memnuniyet düzeylerinin yaş ve cinsiyete göre detaylı olarak ele alınıp, e-öğrenmedeki memnuniyet düzeyinde cinsiyetin ve yaşın hangi bakış açılarını oluşturduğu tespit edilebilir.

Mezun olunan ortaöğretim kurumları açısından, ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin de e-öğrenme faaliyetlerinden memnuniyet düzeylerinin tespiti yoluna gidilerek, aynı öğrenci profilinin ortaöğretim ve üniversite seviyesindeki memnuniyet düzeyleri karşılaştırılabilir.

Öğrenim düzeyi, ön lisans ve lisans seviyelerindeki öğrencinin e-öğrenme faaliyetlerinden memnuniyet düzeyleriyle ilgili bu seviyelerdeki program veya bölümleri seçme nedenleri araştırılabilir. Nedenlerin ortaya çıkarılmasının ardından, memnuniyet düzeylerinin tespiti yapılarak, bu nedenlerle memnuniyet düzeyleri arasında bir ilişki olup olmadığına ya da nasıl bir ilişki olduğuna bakılabilir.

Öğrencilerin akademik genel ortalaması adı verilen AGNO değerleriyle ilgili süregelen bir çalışma yürütülerek, öğrencinin akademik algısı araştırılabilir. Ön lisans programları için iki yıl, lisans bölümleri için dört yıl boyunca öğrenci izlemesi yapılarak e-öğrenme faaliyetlerinden memnuniyet düzeylerindeki değişikliklerin ve bu değişikliklerin sebeplerinin araştırılması yapılabilir.

Ayrıca öğrencinin öğrenim gördüğü coğrafi bölge koşulları dikkate alınarak, bölgenin sosyo-ekonomik ve demografik yapılarının e-öğrenmedeki memnuniyet düzeylerindeki etkisinin hangi yönlerde olduğu araştırılabilir.

Ayrıca e-öğrenme faaliyetlerinde memnuniyet düzeylerinin tespit edilmesi, gelişen teknolojik cihazlar vasıtası ile sunulan e-öğrenme imkânlarının ne derece birbirlerine uyum sağladığının tespit edilmesinde, bireylerde ne derece etkili olduğunun tespit edilmesinde, bu sürecin daha etkili hale getirilmesinde ne gibi yeni kararlar alınabileceğinin ortaya koyulmasında önem arz etmektedir. Hatta bu tespitlerin periyodik olarak gerçekleştirilmesi hem güncel sonuçlar elde edilmesini sağlayacak, hem sonuçlara göre alınan yeni kararların ne derece yerinde olduğunu belirleyecek hem de yeni alınacak kararlarda öncü olacaktır (Gülbahar, 2012). Bunlar yanında hazır bulunuşluk, beklenti ve memnuniyetin tespit edilmesi ile öğrenci başarısını artırılabilir, sanal sınıflardaki oluşabilecek kayıplar azaltılarak özellikle e-öğrenme başlamadan gerçekleştirilecek çalışmalarla içerik zenginleştirme gerçekleştirilebilir. Bu sayede hem öğretmenin hem de öğrenenin memnuniyeti ve öğrenme motivasyonu artırılabilir. Bu sonuçların detaylı ele alınmasında nitel araştırma yaklaşımlarıyla yapılacak araştırmalara yer verilebilir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Çalışma Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Etik Kurulu'nun 19.01.2021 tarih ve E-81614018-000-69 sayılı etik kurul iznine sahiptir.

Araştırma sürecinde akademik etik ilke ve sorumluluklara önem verilmiş ve özen gösterilmiştir.

KAYNAKÇA

- Adnan, M., & Boz Yaman, B. (2017). Mühendislik Öğrencilerinin E-Öğrenmeye Dair Beklenti, Hazır Bulunuşluk ve Memnuniyet Düzeyleri. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 8 (2), 218-243.
- Akbel, Ö., & Beşaltı, M. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Memnuniyet Algıları Üzerine Bir Araştırma. *Studies in Educational Research and Development*, 5 (2), 126-147.
- Akbulut, Ş., Höbek Akarsu, R., & Şahan, Ö. (2022). Hemşirelik öğrencilerinin COVID-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik tutumları ile memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişki. *YÖBU Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 76-86.
- Aktaş Reyhan, F., & Dağlı, E. (2021). COVID-19 Pandemisinde Ebelik Bölümü Öğrencilerinin EÖğrenme Algısı. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4 (3), 213-221.
- Arslan, A. (2019). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Mobil Öğrenmeye Yönelik Hazır Bulunuşluklarının İncelenmesi . *Eurasian Conference on Language and Social Sciences* (s. 277-291). Antalya: Eurasian Conference on Language and Social Sciences .
- Bolliger , D. U., & Martindale, T. (2004). Key Factors for Determining Student Satisfaction in Online Courses. *International Journal on E-Learning*, 3 (1), 61-67.
- Bray , E., Aoki , K., & Dlugosh , L. (2008). Predictors of Learning Satisfaction in Japanese Online Distance Learners. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 9 (3), 2-24.
- Buluk, B., & Eşitti, B. (2020). Koronavirüs (COVID-19) Sürecinde Uzaktan Eğitimin Turizm Lisans Öğrencileri Tarafından Değerlendirilmesi. *Journal of Awareness*, 5 (3), 285-298.

- Can, H. C., Özdemir, H., & Işım, A. T. (2020). E-Öğrenme Beden Eğitimi Öğretmen Adayları İçin Ne İfade Ediyor: Karma Yöntem Araştırması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (3), 1374-1386.
- Çetintaş Öner, S., Çelik, G., Bay, H., Yeşil, Y., & Çeber Turfan , E. (2018). Ebelik Bölümü Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin E-öğrenme İçin Hazırbulunuşluk Durumlarının Değerlendirilmesi. *Medical Sciences*, 13 (1), 10-18.
- Demir Öztürk, S., & Eren, E. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Çevrimiçi Öğrenme Ortamına İlişkin Memnuniyet. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*, 4 (2), 67-84.
- Demir, K., & Akpınar, E. (2016). Mobil Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 6 (1), 59-79.
- Eygü, H., & Karaman, S. (2013). Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Memnuniyet Alguları Üzerine Bir Araştırma. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (1), 36-59.
- Gülbahar, Y. (2012). E-Öğrenme Ortamlarında Katılımcıların Hazır Bulunuşluk ve Memnuniyet Düzeylerinin Ölçülmesi için Ölçek Geliştirme Çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 45 (2), 119-137.
- Kaba, A. U., Güneş, A., & Altıntaş, T. (2012). E-Öğrenmede Destek Hizmetlerinin Öğrenen Memnuniyetine Etkisi. [acikarsiv.aydin.edu.tr: http://acikarsiv.aydin.edu.tr/bitstream/11547/358/1/72-249-1-PB.pdf](http://acikarsiv.aydin.edu.tr/bitstream/11547/358/1/72-249-1-PB.pdf) adresinden alındı
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Arastirma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaur, K., & Wati Abas, Z. (2004). An Assessment of E-Learning Readness at Open University Malaysia.
- Korkmaz, M., Kalkan, N., Doğan, A., Doğruluk, M., & Aydın, C. (2018). Hacettepe Üniversitesi'nde Uzaktan Eğitim Yöntemi İle Okutulan Türk Dili Derslerinin Başarı Oranlarının Ön lisans ve Lisans Programlarında Karşılaştırılması. 2. *Uluslararası Mesleki Bilimler Sempozyumu* (s. 2-9). Ankara: Mesleki Bilimler Dergisi (MBD) & Ankara Üniversitesi.
- Korkmaz, Ö., Çakır, R., & Tan, S. (2015). Öğrencilerin E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluk ve Memnuniyet Düzeylerinin Akademik Başarıya Etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (3), 219-241.
- Kuo, Y.-C., Walker, A. E., Belland , B. R., & E. Schroder, K. E. (2013). A Predictive Study of Student Satisfaction in Online Education Programs. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 14 (1), 17-39.
- Kurnaz, H. (2010). *Mobil Öğrenme Özelliğinin Öğrenciler Tarafından Kullanılabilirliği*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Mercan, A. (2018, Haziran). *Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim İle İlgili Görüşleri ve Hazırbulunuşlukları: Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi*. Afyon Kocatepe, Türkiye: Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Metin, M. (2015). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

- O'Malley, C., Vavoula, G., Glew, J., Taylor, J., Sharples, M., Lefrere, P., . . . Waycott, J. (2005). Guidelines for learning/teaching/tutoring in a mobile environment. 2-83.
- Olçay, A., Döş, B., Sürme, M., & Düzgün, M. (2018). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Elektronik Öğrenmeye Hazır Bulunuşluklarını Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma. *Kastamonu Education Journal*, 26 (2), 427-438.
- Özay Köse, E., & Gül, Ş. (2016, 06 15). Biyoloji Temelli Mesleklerin Seçiminde Biyolojiyi Sevmenin Etkisi. *Journal of Bayburt Education Faculty*, 11 (1), 140-152.
- Öztürk, A., Kara, Y., Özkeskin, E. E., & Uça Güneş, E. P. (2017). Açık ve uzaktan öğrenenlerin öğrenme yönetim sistemi ve öğrenme malzemelerine ilişkin memnuniyet durumları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3 (4), 81-107.
- Pala, K., & Şahbaz, R. P. (2018). Mesleki Turizm Eğitiminde Öğrencilerin E-Öğrenmeye Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6 (2), 493-511.
- Sharples, M. (2013). Mobile learning: research, practice and challenges. *Distance Education in China*, 3 (5), 5-11.
- Suryani, N., & Sugianingrat, I. (2021, 4 1). Student E-Learning Satisfaction During The Covid-19 Pandemic in Bali, Indonesia. *Jurnal Economia*, 17 (1), 141-151.
- Şimşek, T., & Gümüşeli, A. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Öğretime İlişkin Hazır Bulunuşluk Ve Memnuniyet Düzeylerinin İncelenmesi. *International Journal of Social Sciences*, 6 (2), 330-363.
- Talan, T. (2021). COVID-19 Salgını Sürecinde Öğrencilerin E-Öğrenmeye Hazır Bulunuşluklarının ve Memnuniyet Düzeylerinin İncelenmesi. *Yeni Nesil Eğitim Araştırmaları*, 23-56.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri. (2022, 08 03). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. Türk Dil Kurumu Sözlükleri: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı.
- Uluskan, M., Dural, G., & Cinkara, H. (2021). Endüstri Mühendisliği Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Memnuniyetini Etkileyen Faktörlerin Yapısal Eşitlik Modeli İle İncelenmesi. *ESOGÜ Müh Mim Fak Derg*, 29 (3), 356-381.
- Yılmaz, R., Sezer, B., & Yurdugül, H. (2019). Üniversite Öğrencilerinin E-Öğrenmeye Hazır Bulunuşluklarının İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği. *Ege Eğitim Dergisi*, 20 (1), 180-195.
- Younas, M., Noor, U., Zhou, X., Menhas, R., & Qingyu, X. (2022, 9 22). COVID-19, students satisfaction about e-learning and academic achievement: Mediating and academic achievement: Mediating. *Frontiers in Psychology*, s. 1-12.
- Yurdugül, H., & Demir, Ö. (2017, 10 17). Öğretmen Yetiştiren Lisans Programlarındaki Öğretmen Adaylarının E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluklarının İncelenmesi: Hacettepe Üniversitesi Örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, s. 32 (4), 896-915.
- Yücel, A., Küçüköğlü, S., & Taş Arslan, F. (2022, 06 30). Covid-19 Salgınında Online Eğitim Sistemine Geçiş Yapan Hemşirelik Öğrencilerinin Görüş Ve Memnuniyetlerinin Belirlenmesi. *International Journal Of Health Sciences*, 5 (8), 71-81.

Extended Summary

Introduction

Take advantage of the Internet, which is an important product for the Internet. It is taken into consideration in the development of new technologies and systems used by this technology (Can, Özdemir, 2020; It Was Big & Equal, 2020). The good aspects of education are followed by those who use technology and those who can benefit education (Adnan & Bozn, 2017; Cor Yama, 2018). It provides the devices, system and usage in education that can benefit from these benefits, and enables the instructors to carry out their programs and education and training activities without placing the planning time and places. , 2013). The combination of technological infrastructures, systems and systems with educational activities leads to the beginning of mobile, e-learning or distance education (etc., 2005).

E-learning; While ensuring that the student can participate in educational activities at any time and place with technological devices, it expects students to have self-sufficiency against technological devices and systems and to have a knowledge to solve technical problems that may be experienced regarding the content or assessment and evaluation materials they access synchronously / asynchronously (Kaur & Wati Abas, 2004; Gulbahar, 2012; Adnan & Boz Yaman, 2017; Mercan, 2018).

Although e-learning has advantages such as flexible aspects, it also has some disadvantages. It is thought that the sum of these advantages and disadvantages is effective in the level of satisfaction of the student with e-learning and the related academic success. In this study, it was tried to determine the satisfaction levels of students towards e-learning.

Method

In the study, descriptive survey method from quantitative research model was used. The universe of the study is associate and undergraduate students studying in the field of health at universities in the Black Sea Region. The sample of the study is 405 associate and undergraduate students studying at the Vocational School of Health Services and Faculty of Health Sciences of a foundation university in the Black Sea Region. In the study, the e-Learning Process Satisfaction Scale obtained (Gülbahar, 2012) was used as a data collection tool. The collection of research data coincided with the Covid-19 pandemic process. Accordingly, the scale was brought online with the help of Google form to deliver it to the targeted students. The relevant scale was communicated to the students through their advisors on phone applications or computers. In the study, SPSS program was used in the analysis of the data collected through the survey.

Findings

Students' satisfaction levels towards e-learning vary significantly according to gender. It is seen that the satisfaction levels of female students for e-learning are higher than the satisfaction levels of male students for e-learning. Therefore, female students are more satisfied with e-learning activities than male students.

There is no significant difference between students' satisfaction levels towards e-learning according to their age. In other words, it was determined that the age of the students did not have a significant effect on the satisfaction levels of the students towards e-learning.

There appears to be a significant difference between students' satisfaction levels towards e-learning according to school types. When the satisfaction scales according to school types are examined in the average scores; Open Education Institutions, Anatolian Imam Hatip High Schools, Anatolian High Schools, Multi-Program Anatolian High Schools, Science High Schools, Vocational Training Centers, Vocational and Technical Anatolian High Schools, Vocational and Technical

Education Centers, Social Sciences High Schools. Accordingly; It is seen that the satisfaction levels of students who graduate from central and technical education centers for e-learning are higher.

The satisfaction levels of students studying in the field of health towards e-learning did not show a significant difference according to their level of education. However, it is seen that the satisfaction levels of undergraduate students towards e-learning are higher than the satisfaction levels of associate degree students towards e-learning.

The results of the analysis show a significant difference between the students' satisfaction levels towards e-learning compared to the associate degree programs the students studied. In other words, it was determined that the associate degree programs that the students studied had a significant effect on the satisfaction levels of the students towards e-learning. This significant difference was also positive in the direction of the Emergency and Disaster Management program.

The results of the analysis showed that there was no significant difference between the students' satisfaction levels towards e-learning compared to the undergraduate departments they studied. In other words, it was determined that the undergraduate programs that the students studied did not have a significant effect on the satisfaction levels of the students towards e-learning.

The results of the analysis showed that there was no significant difference between the students' satisfaction levels towards e-learning compared to the AGNO values of the students. In other words, it was determined that the AGNO values of the students did not have a significant effect on the satisfaction levels of the students towards e-learning.

The results of the analysis showed that there was a significant difference between the students' satisfaction levels towards e-learning according to the geographical regions where the students lived. In other words, it was determined that the geographical regions in which the students lived had a significant effect on the satisfaction levels of the students towards e-learning, and this effect was more positive especially for the students living in the Mediterranean Region.

Conclusion and Discussion

As technology develops and changes, it shows its effect in almost every field. Education-teaching activities have also been one of the areas where technology is used intensively, especially during the Covid-19 pandemic process we are in as a world. In this study, the satisfaction levels of associate and undergraduate students who perform e-learning and receive health field education during the Covid-19 pandemic process are determined by their gender, age, the types of secondary education they graduated, the associate and undergraduate programs they studied, and the AGNO values they had in their associate and undergraduate education. and whether there is a significant difference according to the geographical region where they perform e-learning.

In the research, it is seen that the satisfaction levels of students studying in the field of health towards e-learning show a significant difference according to gender and this difference is in favor of women. It was observed that there was no significant difference between the satisfaction levels of students for e-learning according to their ages.

In the study, it was observed that there was a significant difference between the satisfaction levels of students studying in the field of health regarding e-learning according to school types, but there was no significant difference according to their education levels.

In the study, it was seen that there was a significant difference between the satisfaction levels of students studying in the field of health towards e-learning and the associate degree programs they studied, but there was no significant difference between undergraduate departments.

In the study, it was seen that there was no significant difference between the satisfaction levels of students studying in the field of health and their AGNO values, and there was a significant difference between the geographical regions where the students lived.